

**Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Тернопільський національний економічний університет
Вінницький інститут економіки**

**ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ
ПЕРЕТВОРЕНЬ ЕКОНОМІЦІ, ПОЛІТИЦІ ТА
КУЛЬТУРИ ЗА УМОВ РОЗВИТКУ
ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-
практичної конференції**

м. Вінниця, 14 квітня 2011 року

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ
ПЕРЕТВОРЕНЬ ЕКОНОМІКИ, ПОЛІТИКИ ТА КУЛЬТУРИ
ЗА УМОВ РОЗВИТКУ
ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції

м. Вінниця, 14 квітня 2011 року

Вінниця: ВІЕ ТНЕУ, 2011

ББК 66.5+65.9(4 укр)-98
Т-33

Друкується за рішенням Вченої ради Вінницького інституту економіки
Тернопільського національного економічного університету

Протокол № 8 від 31.03.2011 р.

Організаційний комітет: С.І. Юрій, д.е.н., професор, ректор Тернопільського національного економічного університету; А.Ф. Мельник, д.е.н., професор, проректор з наукової роботи Тернопільського національного економічного університету; Е.В. Потрішук, д.е.н., доцент, директор Вінницького інституту економіки Тернопільського національного економічного університету; В.О. Козловський, к.е.н., доцент кафедри економіки підприємств і корпорацій; В.С. Лемешкова, старший викладач кафедри фінансів і кредиту, заступник директора; Н.М. Найдич, к.е.н., доцент, зав. кафедри економічної теорії; Т.В. Красінік, к.е.н., доцент, зав. кафедри фінансів і кредиту; Н.В. Гордололо, к.е.н., доцент, зав. кафедри бухгалтерського обліку і аудиту; О.М. Ціхановська, к.е.н., доцент, зав. кафедри економіки підприємств і корпорацій; С.О. Творун, к.т.н., доцент, зав. кафедри загальнонаукових гуманітарних дисциплін; А.В. Козловський, к.т.н., доцент, зав. кафедри інформаційних систем в економіці; В.Л. Фесюк - викладач кафедри фінансів і кредиту.

Технічний редактор: інженер Козьмін А.Г.

Т-33

Теорія та практика трансформаційних перетворень в економіці, політиці та культурі за умов розвитку глобалізаційних процесів: Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Вінниця: ВІЕ ТНЕУ, 2011. – 263 с.

У збірник включені статті та матеріали доповідей учасників конференції. Розглядаються актуальні теоретичні й практичні проблеми розвитку України за умов розвитку глобалізаційних процесів, шляхи вдосконалення управління бюджетом і міжбюджетними відносинами, кредитною і податковою системами, підвищення ефективності формування та використання фінансів підприємств. Розглядаються та аналізуються проблеми розвитку підприємства, інформаційних систем, удосконалення облікової роботи тощо. Значна увага приділяється проблемам, що виникають у ринкових економіках в умовах світової економічної кризи.

Відповідальність за зміст публікацій та орфографічне оформлення несуть їх автори

З М І С Т

СЕКЦІЯ І
СВІТОГОСПОДАРСЬКА СИТУАЦІЯ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
РОЗВИТОК ПОСТСОЦІАЛІСТИЧНИХ КРАЇН

КЛЮЧЕВЫЕ ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ В УСЛОВИЯХ СОВРЕМЕННЫХ ГЛОБАЛИЗАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ Кендюхов А.В. – д.э.н., профессор, академик Академии экономических наук Украины, председатель Всеукраинского союза ученых-экономистов Донецкий национальный технический университет. «ИНСТИТУЦИОННИ ПАСТКИ» НА РИНКУ ЗЕМЛІ УКРАЇНИ Сірко А.В. – д.е.н., професор Вінницький інститут економіки. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ЯК ВИСЬОКА СТАДІЯ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ МИРОВОЙ ЭКОНОМИКИ Бузина Т.В. Всероссийский заочный финансово-экономический институт г. Новороссийск, Россия. ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА КОЛИВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ АКТИВНОСТІ В УКРАЇНІ Дошин С.В. Вінницький державний педагогічний університет. ЕНЕРГОВИТРАТНІСТЬ ВІТЧИЗНЯНОЇ ЕКОНОМІКИ ЯК КАТАЛІЗАТОР СИСТЕМОЇ КРИЗИ Найдич Н.М. – к.е.н., доцент Вінницький інститут економіки. НЕРІВНІСТЬ ДОХОДІВ І ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ: ТЕОРІЯ ТА РЕАЛІЇ В УКРАЇНІ Вергелес Т.І. – к.е.н., доцент Тернопільський національний економічний університет. КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМ ОПТИМІЗАЦІЇ МОДЕЛІ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ Гуменик Л.М. Вінницький інститут економіки Юсупов Р.М. Європейський університет. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УКРАЇНІ Підгаць С.В. Вінницький інститут економіки. СВІТОВИЙ РИНОК СОНЯШНИКОВОЇ ОЛІЇ ТА УЧАСТЬ В НЬОМУ УКРАЇНИ Підлявць В.М. Вінницький інститут економіки. ФУНКЦІЯ ПЛАНУВАННЯ В СИСТЕМІ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ Бедярьська О.Р. – к.е.н., доцент Інститут підприємництва та перспективних технологій НУ «Львівська політехніка». ПРАВО НАЦІЙ НА САМООПРЕДЕЛЕНИЕ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ Кутыгина Е.Н. – к. пол. н. Всероссийский заочный финансово-экономический институт Новороссийск, Россия.	
---	--

**СЕКЦІЯ II
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ РЕФОРМУВАННЯ
ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ**

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА – СУТНІСТЬ ТА НАПРЯМКИ РЕАЛІЗАЦІЇ	
Смолюська А.В. – к.е.н., доцент	
Чорнобіл І.А.	
Вінницький державний педагогічний університет	38
НЕОБХІДНІСТЬ ІНВЕСТИВАННЯ У ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ НА ПІДПРИЄМСТВАХ	
Крилова О.В. – к.е.н.	
Нікіфорова Л.О.	
Вінницький національний технічний університет	41
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ	
Потрешук Г.В. – к.е.н., доцент	
Тернопільський національний економічний університет	43
ІНВЕСТИВАННЯ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ	
Лимар О.Ф.	
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТУ	46
БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ ЯК ФАКТОР УСПІХУ ПІДПРИЄМСТВА	
Добровольська І.В.	
Войт В.В.	
Вінницький національний технічний університет	48
ВЗАЄМОДІЯ ТА ВПЛИВ ФАКТОРІВ НА ЯКІСТЬ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ В УКРАЇНІ	
Семенов Л.І.	
Магдич О.І.	
Вінницький філіал Національного університету державної податкової служби України	51
ОПОДАТКУВАННЯ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ПОДАТКОВОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ	
Волощук Р.С.	
Вінницький інститут економіки	54
ОСНОВНІ ВЛАСТИВОСТІ І ЕЛЕМЕНТИ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ ЯК ДЕТЕРМІНАНТИ ЕФЕКТИВНОСТІ І ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ	
Свентух А.О. – к.е.н., доцент	
Коваленко І.М., Остапенко Р.Г., Радзівська О.С.	
Вінницький інститут економіки	57
ПРОБЛЕМИ КРЕДИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО ТА СЕРЕДЬОГО БІЗНЕСУ	
Добровольська І.В. – аспірант	
Маркова Н.І.	
Вінницький національний технічний університет	59
ЛІКУВАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАКЛАДИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ	
Сташ Т.Д.	
Вінницький інститут економіки	61
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ УПРАВЛІННЯ МАЛИМ БІЗНЕСОМ В УКРАЇНІ	
Добровольська І.В.	
Лецька О.С.	
Вінницький національний технічний університет	63

ШЛЯХИ МІНІМІЗАЦІЇ РИЗИКІВ ПРИСУТНОСТІ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ У БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ	
Філонова І.В.	
Університет банківської справи Національного банку України (м. Київ)	98
ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ ТА ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	
Гуменяк В.М., Козловський В.О., Красільник Т.В.	
Вінницький інститут економіки	100
СТАН ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ ПІДПРИЄМСТВА	
Добровольська І.В.	
Білоцький Я.В.	
Вінницький національний технічний університет	104
СТАН ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ ТА ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	
Гуменяк В.М., Козловський В.О., Красільник Т.В.	
Вінницький інститут економіки	107
СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ ВЕКСЕЛІВ В УКРАЇНІ	
Дунавська В.С.	
Марієвко-Розарьоньова О.В.	
Вінницький національний аграрний університет	111
ДОХОДИ ДОМОГОСПОДАРСТВ: ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ТРАКТУВАННЯ СУТНОСТІ	
Хижинська Г.С.	
Національний університет державної податкової служби	
Вінницька філія	112
ВИКОРИСТАННЯ СТАТИСТИЧНИХ МЕТОДІВ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ ТА ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ	
Томчук В.В. – к.е.н., доцент	
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ	
Томчук Ю.В.	
Вінницький національний аграрний університет	115
ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОКРЕМИХ ГАЛУЗЕЙ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ В УМОВАХ СВІТОВОЇ ПРОДОВОЛЬЧОЇ КРИЗИ	
Коровий В.В. – к.е.н.	
Вінницький інститут економіки	117
ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МОЛОКОПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ АПК	
Штефан Л.Б. – к.е.н., доцент	
Сачок В.Л.	
Вінницький інститут економіки	121

**СЕКЦІЯ III
УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ
ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ТА ОБ'ЄДНАНЬ**

СТАТИСТИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА И МЕТОДЫ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ СПЕЦИАЛИСТОВ СРЕДНЕГО ЗВЕНА	
Вавилова Н.В. – к.э.н., доцент	
Виноградский институт экономики	123
ЦНА ЯК СКЛАДОВА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ НА РИНКУ НАФТИ І НАФТОПРОДУКТІВ УКРАЇНИ	
Дронова А.Ю.	
Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Тугана-Барановського	125

БІЗНЕС – ПЛАНУВАННЯ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ	
Добровольська І.В.	
Дарвішева К.В.	
Вінницький національний технічний університет	65
ПРИБУТОК ЯК ОСНОВНЕ ДЖЕРЕЛО ІНВЕСТИВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	
Нагайчук В.В.	
Вінницький інститут економіки	68
ТЕНДЕНЦІЇ ІНВЕСТИВАННЯ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ ВІННИЧНИНИ	
Карачана Н.П. – к.е.н., доцент	
Віток А.В.	
Вінницький національний технічний університет	71
ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЗА ДОПОМОГОЮ ФОРМУВАННЯ МОДЕЛІ РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ	
Добровольська І.В.	
Каменчук Н.О.	
Вінницький національний технічний університет	74
ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ УПРАВЛІННЯ КОМУНАЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ В УКРАЇНІ	
Федоришин В.С.	
Федоришина І.В.	
Управління спільної комунальної власності територіальних громад Вінницької області	77
МОТИВАЦІЯ ПРАЦІ ЯК ФАКТОР АКТИВІЗАЦІЇ ТРУДОВОЇ ПОВЕДІНКИ НАЙМАНИХ РОБІТНИКІВ В УКРАЇНІ	
Добровольська І.В.	
Кравець Н.В.	
Вінницький національний технічний університет	79
ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СЕРЕДЬОГО КЛАСУ В КОНТЕКСТІ ПОДАТКОВОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ	
Добіжа В.В. – к.політ.н., доцент	
Вінницький інститут економіки	81
КОНТРОЛІНГ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	
Добровольська І.В.	
Базилішська А.В.	
Вінницький національний технічний університет	84
СТАН ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ	
Шаварина М.П. – к.е.н., доцент	
Шаманська Н.В. – к.е.н., доцент	
Тернопільський національний економічний університет	86
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПОПИТУ НА ІННОВАЦІЙНУ ПРОДУКЦІЮ	
Добровольська І.В.	
Дарвішева М.В.	
Вінницький національний технічний університет	89
ТОЛІНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	
Шафровий Я.П.	
Вінницький інститут економіки	91
ЕФЕКТИВНІСТЬ ВКЛАДЕННЯ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА	
Добровольська І.В.	
Кужба А.О.	
ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ВИРОБНИЧИХ ЗАТРАТ НА ХЛІБОПЕКАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	
Чирва А.А.	
НУДПС, м. Ірпін	128
ФАКТОР КОНФЛІКТУ ЯК ОСНОВА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ	
Лазарчук О.В.	
Вінницький національний технічний університет	131
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНА МОДЕЛЬ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ	
Бойківська Г.М.	
Турчин Н.О.	
Вінницький інститут економіки	132
СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ І ШЛЯХИ ЙОГО ДОСЯГНЕННЯ	
Харчук С.А.	
Вінницький інститут економіки	134
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ	
Чорнодон В.І. – к.е.н.	
Вінницький інститут економіки	137
РОЛЬ ТА МІСЦЕ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ НА СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	
Янчук Т.В.	
Вінницький інститут економіки	139
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ОПЛАТИ ПРАЦІ В КОНТЕКСТІ СТАНОВЛЕННЯ НОВИХ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИН	
Севастьянова Г.В.	
Вінницький інститут економіки	141
КЛАСТЕРНИЙ ПІДХІД ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ – ОДИН ІЗ МЕТОДІВ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНУ	
Ціхановська О.М. – к.е.н., доцент	
Мартусенко І.В. – к.г.н., доцент	
Вінницький інститут економіки	142
ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	
Бабенкова Т.Ю.	
Білоцерківський національний аграрний університет	144
ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИВАННЯ В ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ	
Недбалюк О.О.	
Вінницький національний аграрний університет	146
КОРПОРАТИВНА КУЛЬТУРА ТА ЇЇ РОЛЬ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ	
Федик О.Ю.	
Мазур В.Г.	
Вінницький інститут економіки	148
МАРКЕТИНГОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ	
Мельник І.В.	
ІНЦ «Інститут аграрної економіки» НААНУ	150
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ АГРОПРОДОВОЛЬЧОГО РИНКУ УКРАЇНИ	
Ціхановська В.М. – к.е.н., доцент	
Вінницький національний аграрний університет	152

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ. ГЛОБАЛЬНИЙ ВИМІР Захарченко В.І. – д.е.н., професор	154
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»	
МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ Маковий І.І.	158
Вінницький інститут економіки	
РЕАЛІЗАЦІЯ СИСТЕМОГО ПІДХОДУ В МАРКЕТИНГОВОМУ УПРАВЛІННІ ПРОМИСЛОВИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ Мамчур О.В. Левницька А.М.	160
Вінницький інститут економіки	

**СЕКЦІЯ IV
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ В УКРАЇНІ**

СУТЬ І ХАРАКТЕРИСТИКА ЦЕНТРІВ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ Пославська Л.І.	162
Вінницький інститут економіки	
ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ПІДПРИЄМСТВАХ З ВИРОБНИЦТВА БЕЗАЛКОГОЛЬНИХ НАПОЇВ Балашко О.Ю.	164
Вінницький інститут економіки	
АВТОМАТИЗАЦІЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ ДОХОДІВ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ Волинська В.І. – к.т.н., доцент Гордолова Н.В. – к.е.н., доцент	167
Вінницький інститут економіки	
ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКИЙ КОНТРОЛЬ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ Михальчишина Л.Г.	169
Вінницький національний аграрний університет	
РОЗВИТОК АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ЕКОНОМІКИ Брадатан В.П. – к.е.н., доцент	171
Вінницький національний аграрний університет	
ІНТЕРАКТИВНЕ НАВЧАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ У ВИХОВАННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ВИПУСКНИКА ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ Гордолова В.Ю. – к.е.н., доцент	173
Вінницький національний торговельно-економічний університет	
Погосян Т.В.	173
Вінницький технічний коледж	
ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА СЕГМЕНТА Сторожук Т.М. – к.е.н., доцент	176
Національний університет державної податкової служби України	
ОБЛІК ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА Котлярєвська Н.С.	178
Національний університет ДПС України	
ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СТОРІН У ХОДІ АУДИТУ Мельничук І.В. – к.е.н., доцент	181
Якшєна В.В.	
Вінницький інститут економіки	

РОЛЬ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН В УМОВАХ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ Рум'янцева К.С. – к.п.н., доцент	217
Лисюк О.М. – к.е.н., доцент	
Паночинин Ю.М. – к.т.н., доцент	
Вінницький інститут економіки	
ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНОЇ ТЕХНІКИ ДЛЯ ОЦІНКИ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ Соколенко С.В.	219
Вінницький інститут економіки	
АДАПТИВНЕ ЧИСЛОВЕ МОДЕЛЮВАННЯ ДИНАМІКИ СПІВІСНУВАННЯ ЛЕГАЛЬНОЇ ТА ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІК Вітлінський В.В. – д.е.н., професор	221
Козляда Ю.В. – к.ф.-м.н., доцент	
Макаровський О.Д., Семашко К.А.	
Державний Вищий Навчальний Заклад «Київський Національний Економічний Університет імені Вадима Гетьмана»	
Компаративний аналіз ортодоксальної моделі вайлдліха Козляда Ю.В. – к.ф.-м.н., доцент	225
Тукало В.О.	
Державний Вищий Навчальний Заклад «Київський Національний Економічний Університет імені Вадима Гетьмана»	

**СЕКЦІЯ VI
ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ МОЛОДІ
ЗА УМОВ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ УКРАЇНЦІВ У ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ Творун С.О. – к.і.н., доцент	229
Вінницький інститут економіки	
Шевчук О.В.	
Інститут проблем виховання НАПН України, м. Київ	
УКРАЇНСЬКА МОВА І КУЛЬТУРА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ МОЛОДІ Родюк Н.Ю. – к.філол.н., доцент	235
Зарішняк І.М. – к.пед.н., доцент	
Вінницький інститут економіки	
ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА НА УРОЦІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В РАМКАХ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ Мартиненко Н.В.	237
Мовчан Л.Г.	
Вінницький інститут економіки	
ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЄКТНІЙ МЕТОДИЦІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ МАЙБУТНІМ ЕКОНОМІСТАМ Ішук Н.Ю. – к.п.н., доцент	240
Одніцова О.О.	
Вінницький інститут економіки	
САМОКОНТРОЛЬ НА ЗАНЯТТЯХ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ВНЗ Колод Н.О.	242
Вінницький інститут економіки	
ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ СТРАТЕГІЇ ТQM У ВНЗ Анникова І.Г. – к.і.н., доцент	244
Одеський національний університет імені І.І.Мечникова	

МОДЕЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ЯВИЩ І ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ Бутко А.Д. – к.е.н., професор	184
Київський національний торговельно-економічний університет	
ОСОБЛИВОСТІ ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКОВІЙ ПОЛІТИЦІ ДЕБИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ Сисосєва І.М.	186
Алексєєва Т.В.	
Вінницький інститут економіки	
КОНЦЕПЦІЯ СТРАТЕГІЧНОГО ОБЛІКУ Пушкар М.С. – д.е.н., професор	190
Тернопільський національний економічний університет	
КАПІТАЛ — ІСТОРИЧНИЙ ПОГЛЯД НА ЕКОНОМІЧНУ СУТНІСТЬ Бутко А.Д. – к.е.н., професор	194
Залозкова О.В.	
Київський національний торговельно-економічний університет	
ПОДАТОК НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ У СИСТЕМІ НЕПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ Гордолова Н.В. – к.е.н., доцент	197
Кушнір Г.О.	
Вінницький інститут економіки	
ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ НАДХОДЖЕННЯ ТОВАРІВ Волинська В.І. – к.т.н., доцент	200
Дерев'яко А.І.	
Вінницький інститут економіки	
ПРО ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКУ І ЗВІТНОСТІ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ Крушва Я.Д. – д.е.н., професор	204
Тернопільський національний економічний університет	
МЕМУАРИ ПРО БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК НА ТЛІ УФОЛОГІЇ Хомин П.Я. – д.е.н., професор	206
Рожецький В.М. – к.е.н., доцент	
Тернопільський національний економічний університет	

**СЕКЦІЯ V
ВИКОРИСТАННЯ ТА АДАПТАЦІЯ СУЧАСНИХ МАТЕМАТИЧНИХ МЕТОДІВ
ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ДОСЛІДЖЕННЯХ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ СИСТЕМ**

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРИЗОВАНИХ ТЕСТОВИХ СИСТЕМ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ Козловський А.В. – к.т.н., доцент	208
Гашєвський В.С.	
Вінницький інститут економіки	
МОДЕЛІ СИСТЕМИ МАСОВОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ДЛЯ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ Лисюк О.М. – к.е.н., доцент	212
Паночинин Ю.М. – к.т.н., доцент	
Рум'янцева К.С. – к.п.н., доцент	
Вінницький інститут економіки	
ПОБУДОВА ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНИХ МОДЕЛЕЙ НА ОСНОВІ ТЕОРІЇ НЕЧІТКИХ МНОЖИН І НЕЧІТКОЇ ЛОГІКИ Лисюк О.М. – к.е.н., доцент	214
Паночинин Ю.М. – к.т.н., доцент	
Рум'янцева К.С. – к.п.н., доцент	
Вінницький інститут економіки	

ЧИННИКИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ – МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ Вороб'янова К.В.	246
Одеський національний університет імені І.І.Мечникова	
ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ СВІДОМОГО ГРОМАДЯНИНА У ПРОЦЕСІ ВИХОВНОЇ РОБОТИ ВНЗ Прокоф'єва Л.Б.	247
Одеський національний університет імені І.І.Мечникова	
ЖИТТЄВІ СТРАТЕГІЇ СУЧАСНОГО СТУДЕНТСТВА У КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ Вейдаєва Л.В. – к.п.н.	249
Одеський національний університет імені І.І.Мечникова	
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТЬ ВИПУСКНИКА ВУЗА КАК ОСНОВНОЇ КРИТЕРІЙ КАЧЕСТВА ЕГО ПРОФЕСІОНАЛЬНОЇ ПОДГОТОВКИ В УСЛОВИЯХ РАЗВИТИЯ РЫНКА ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УСЛУГ Цюкур О.С. – д.в.н., професор	252
Одеський національний університет імені І.І.Мечникова	
ОСОБЕННОСТИ ДИДАКТИЧЕСКОГО ПРОЕКТИРОВАНИЯ АВТОМАТИЗИРОВАННЫХ ПРОЦЕДУР РЕШЕНИЯ АНАЛИТИЧЕСКИХ ЗАДАЧ В ЭКОНОМИЧЕСКИХ ВУЗАХ Трофимец В.Я. – д.т.н., професор	255
Ярославский государственный университет им. П.Г. Демидова	
Трофимец Е.Н. – к.п.н., доцент	
Ярославский государственный технический университет	
ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПОДДЕРЖКА НАУКИ: ПРИОРИТЕТЫ ФОРМИРОВАНИЯ ИННОВАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКИ РОССИИ Долматович И.А. – д.э.н., професор	258
Ярославский государственный университет им. П.Г. Демидова	
Головизнина О.А. – к.э.н., професор	
Институт управления (г. Архангельск)	
ПРОБЛЕМНЫЕ ВОПРОСЫ РАЗВИТИЯ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА И ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ В РОССИИ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ: ФИНАНСОВЫЙ АСПЕКТ Жура С.Е. – к.э.н., доцент	261
НОУ ВПО «Институт управления» (г. Архангельск)	

Теорія та практика трансформаційних перетворень економіки, політики та культури за умов розвитку глобалізаційних процесів

вести більш глибокий аналіз особливостей функціонування складних систем і оцінити їх якість і ефективність із оціреним конкретних кількісних оцінок, розкрити наявні резерви і можливості по оптимізації процесів, економіч. ресурсів, зменшено ризиків в умовах невизначеності зовнішньої і внутрішньої середовища. Проте витрати,

Література

1. Борисов К.И. Теория массового обслуживания. – М.: Наука, 2001. Исследование операций в экономике / Под ред. Н.Ш.Кремера. – М.: ЮНИТИ, 2001.
2. Либенер Л.Г., Бабешко Л.О. Теория массового обслуживания в экономической сфере. – М.: ЮНИТИ, 1998.
3. Лисюк О.М. Модели теории массового обслуживания та їх використання в системі управління. // Особливості реформування економіки України в умовах глобальної економічної кризи: Збірник матеріалів всеукраїнського науково-практичного семінару (23 квітня 2009 року). – Вінниця: ВІЕ ТНЕУ, 2009. – С. 158-159.
4. Лисюк О.М., Паночішин Ю.М. Особливості використання моделей системи масового обслуговування в банківській сфері // Економіка: проблеми теорії та практики // Збірник наукових праць. – Випуск 259. В 7 т. – Т. VI. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2010. – С. 1563-1568.
5. Потрідчук Б.В., Лисюк О.М. Основи економічного прогнозування: Навчальний посібник. – Тернопіль: Економічна думка, 2006. – 248 с.
6. Шелобова С.И. Математические методы и модели в экономике, финансах, бизнесе. Учеб. Пособие для вузов. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 367с.

УДК 519.86:519.816

ПОБУДОВА ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНИХ МОДЕЛЕЙ НА ОСНОВІ ТЕОРІЇ НЕЧІТКИХ МНОЖИНИ І НЕЧІТКОЇ ЛОГІКИ

Лисюк О.М. – к.е.н., доцент
Паночішин Ю.М. – к.т.н., доцент
Гум'янцева К.С. – к.п.н., доцент
Вінницький інститут економіки

При моделюванні різноманітних економічних об'єктів, систем, процесів дослідники часто стикаються з проблемою подання в рамках однієї моделі параметрів різних типів: кількісних і якісних, неперервних і дискретних, абсолютних і відносних тощо. До того ж залежності між параметрами іноді виявляються настільки складними, що їх важко адекватно формалізувати за допомогою звичайних математичних методів. У зв'язку з цим дослідники часто вдаються до певних спрощень: нехтують окремими малозначущими з їхньої точки зору параметрами, здійснюють певні перетворення чи заміни для приведення параметрів до одного типу, штучно зводять характер мікропараметричних залежностей тощо. Однак подібні прийоми знижують адекватність математичної моделі і навіть можуть призвести до неможливості використання її на практиці.

Одним з можливих інструментів подолання означених труднощів у ряді випадків (задачі класифікації, прогнозування, управління та ін.) може бути математичний апарат теорії нечітких множин і нечіткої логіки [1, 2, 3, 4 та ін.], який забезпечує такі переваги: дає можливість формалізувати мікропараметричні залежності практично будь-якої складності; параметри моделі можуть належати до різних типів; для опису залежностей між параметрами використовуються лінгвістичні висловлювання, якими оперують фахівці (експерти); нечіткі моделі мають високу "здатність до навчання".

Для побудови економіко-математичної моделі на основі теорії нечітких множин і нечіткої логіки слід поступово вирішити такі задачі: виділити основні параметри, які характеризують досліджуваній економічній об'єкт, систему чи процес, і в

214

Теорія та практика трансформаційних перетворень економіки, політики та культури за умов розвитку глобалізаційних процесів

тервал змін $[y_{\min}, y_{\max}]$ розділяють на кілька рівних частин відповідно до кількості термів b_j , а значення вихідного параметра обчислюють за формулою:

$$\bigcup_{j=1}^k \{x_i = a_i^j \text{ з вагою } w^j\} \rightarrow y = b_j, \quad (2)$$

де k_j – кількість правил, які відповідають терму b_j змінної Y , $j = 1, \dots, m$, a_i^j – терм змінної X_i , $i = 1, \dots, n$, w^j – вага правила J (виражає суб'єктивну міру впевненості експерта в адекватності правила).

Нечіткі логічні рівняння отримують з нечіткої бази знань шляхом заміни термів лінгвістичних змінних відповідними функціями належності, а операції "чи" та "або" – операціями мінімуму та максимуму відповідно:

$$\mu^j(x) = \min\{w^j, \mu^j(x)\}, \quad (3)$$

Алгоритм нечіткого логічного висновку включає такі кроки: для значень вхідних параметрів x_1, \dots, x_n за формулою (1) обчислюють значення функцій належності $\mu^j(x_j)$; за формулою (3) обчислюють значення функцій належності $\mu^j(y)$, якщо вихідний параметр Y належить до дискретного типу, то в якості розв'язку обирається такий терм b_j , для якого значення функції належності $\mu^j(y)$ максимальне; якщо вихідний параметр Y належить до неперервного типу, то його

інтервал змін $[y_{\min}, y_{\max}]$ розділяють на кілька рівних частин відповідно до кількості термів b_j , а значення вихідного параметра обчислюють за формулою:

$$y = \frac{\sum_{j=1}^m y_{\min} + (j-1) \frac{y_{\max} - y_{\min}}{m-1} \mu^j(y)}{\sum_{j=1}^m \mu^j(y)} \quad (4)$$

Останній етап нечіткого моделювання передбачає аналізують (навчання) нечіткої моделі на основі навчальних вибірок даних. Математично задача навчання нечіткої моделі формулюється як задача оптимізації, в якій керуваннями змінними є параметри функцій належності термів вхідних змінних та ваги правил нечіткої бази знань, а критерієм оптимізації – мінімум розбіжностей навчального і модельного результатів.

$$\sum_{k=1}^n |f(x_k) - \hat{f}(x_k)| + \sum_{k=1}^n |f'(x_k) - \hat{f}'(x_k)| + \sum_{k=1}^n |f''(x_k) - \hat{f}''(x_k)| \rightarrow \min, \quad (5)$$

де X^* і Y^* – відповідно значення вхідних і вихідних параметрів навчальної вибірки, $f(x^*)$ – вихідні значення нечіткої моделі, Z – об'єкт вибірки.

Як висновок можна зазначити, що математичний апарат теорії нечітких множин і нечіткої логіки дозволяє використовувати тоді, коли традиційні математичні методи не дають змоги побудувати адекватну економіко-математичну модель, зокрема у випадках складних залежностей між параметрами економічного об'єкта, системи чи процесу або необхідності подання в моделі параметрів різних типів

Література

1. Заде Л. Понятие лингвистической переменной и ее применение к принятию приближенных решений. – М.: Мир, 1976. – 167 с.
2. Кобын А. Введение в теорию нечетких множеств. – М.: Радио и связь, 1982. – 432 с.
3. Нечеткие множества в моделях управления и искусственного интеллекта / Под ред. Д.А. Поспелова. – М.: Наука, 1986. – 312 с.
4. Ротштейн О.П. Интеллектуальные технологии идентификации: нечеткие множества, генетичні алгоритми, нейронні мережі. – Вінниця: Універсум-Вінниця, 1999. – 320 с.

216

Теорія та практика трансформаційних перетворень економіки, політики та культури за умов розвитку глобалізаційних процесів

загальному вигляді формалізувати залежності між ними, визначити і формалізувати лінгвістичні оцінки вихідних параметрів; побудувати нечітку базу знань про залежності між параметрами; на основі лінгвістичних оцінок параметрів і нечіткої бази знань про залежності між ними вивести нечіткі логічні рівняння; розробити алгоритм нечіткого логічного висновку; оптимізувати нечітку модель на основі навчальної вибірки даних.

Виділення основних параметрів економічного об'єкта, системи чи процесу представляє собою скорше мистецтво, ніж науку, оскільки в значній мірі залежить від досвіду дослідника, характеру поставлених перед ним задач, його розуміння сутності досліджуваного тощо. Задача додатково ускладнюється ще й тим, що зміна кількості й переліку параметрів може вимагати кардинального перетворення математичних співвідношень моделі. У цьому сенсі нечіткі математичні моделі мають очевидну перевагу: в разі потреби в модель можна ввести додаткові (внести зайві) параметри, при цьому структура моделі не зміниться (доведеться змінити лише логічні висловлювання, які формують нечітку базу знань, що не представляє суттєвих труднощів).

Щодо формалізації залежностей між виділеними параметрами, то математичний апарат теорії нечітких множин і нечіткої логіки передбачає використання залежностей типу $y = f(x_1, \dots, x_n, \dots, x_n)$, де Y – залежний параметр (вихідна змінна), а $x_1, \dots, x_n, \dots, x_n$ – незалежні параметри (вхідні змінні). Якщо вихідні змінні будуть (а це ускладнює задачу експерта з формування нечіткої бази знань), то доцільно провести їх класифікацію і побудувати так зване дерево логічного висновку, яке визначає ієрархічну систему залежностей меншої розмірності.

Задача з визначення і формалізації лінгвістичних оцінок виділених параметрів базується на понятті лінгвістичної змінної та нечіткої множини.

Лінгвістичною називають змінну, яка може приймати значення з множини слів або словосполучень деякої природної чи штучної мови. Ці значення називають лінгвістичними оцінками (термами), а їх повний перелік – терм-множиною. Кількість і назви термів слід вибирати, виключаючи з амбіційної інтерпретації конкретні лінгвістичні оцінки (при цьому бажано, щоб кількість термів кожної лінгвістичної змін-

ної не перевищувала семи, наскільки ними буде важко оперувати експерту, який формуватиме нечіткі логічні висловлювання).

Нечіткою множиною A на універсальній множині X називають сукупність пар $(x, \mu^A(x))$, де $\mu^A(x)$ – функція належності, яка характеризує ступінь належності елемента x універсальної множини X нечіткій множині A . Функція належності $\mu^A(x)$ може приймати значення в діапазоні від нуля до одиниці: чим більше значення, тим більшою мірою елемент x належить нечіткій множині A .

Відповідно до наведених означень для формалізації термів лінгвістичних змінних потрібно задати універсальні множини. Очевидно, що для однієї й тієї ж лінгвістичної змінної універсальна множина буде однаковою для всіх термів, що використовуються для її оцінки. При цьому для змінних кількісного типу в якості універсальної множини термів слід прийняти весь діапазон значень відповідного параметра, а для змінних якісного типу, які не мають кількісної шкали вимірювання, – в якості універсальної множини можна прийняти деяку штучну дискретну шкалу.

Функції належності, якими формалізуються терми лінгвістичних змінних, отримують методом статистичної обробки експертних оцінок (з подальшою їх апроксимацією аналітичними залежностями у випадку, якщо передбачена оптимізаційна модель). Аналітичний запис функції належності для вхідних змінних в загальному вигляді можна познати так:

$$\mu^i(x_i) = f(s_i^1, \dots, s_i^k, x_i), \quad (1)$$

де a_i^p – p -ий терм вхідної змінної x_i , $(p = 1, \dots, l, i = 1, \dots, n)$, s_i^1, \dots, s_i^k – параметри P -го терму.

Найважливішим етапом нечіткого моделювання є побудова нечіткої бази знань, яка апроксимує залежності $y = f(x_1, \dots, x_n, \dots, x_n)$. Вона представляє собою сукупність логічних висловлювань (правил) типу "якщо [вхідні параметри], то [вихідний параметр]". Найчастіше такі правила формуються експертами, але можна скористатися й методами автоматичної екс-

215

Теорія та практика трансформаційних перетворень економіки, політики та культури за умов розвитку глобалізаційних процесів

УДК 371.32:51.331.36

РОЛЬ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН В УМОВАХ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

Гум'янцева К.С. – к.п.н., доцент
Лисюк О.М. – к.е.н., доцент
Паночішин Ю.М. – к.п.н., доцент
Вінницький інститут економіки

Значним науковим досягненням стало впровадження математичних методів в економічну науку і управління економічними процесами. У наш час наукове управління цими процесами може бути здійснено тільки на основі застосування точних математичних методів у всіх сферах господарювання – від прогнозування розміщення корисних копалин до виначення попиту на товари широкого вжитку і побутові послуги, від вивчення потреби в роботі сил до планування транспортних артерій тощо. Ось чому сьогодні математика як навчальна дисципліна посідає чільне місце в навчальних планах практично всіх спеціальностей вищих навчальних закладів [1, с. 9]. Міжпредметні зв'язки курсу вищої математики і дисциплін фахового спрямування глибокі й різноманітні. Однак вони не завжди адекватно оцінюються й використовуються в навчальному процесі. Таким чином, є широкі можливості підвищення ефективності процесу навчання як математичних дисциплін, так і економічних за допомогою використання міжпредметних зв'язків цих дисциплін у навчання математики.

Реалізація принципу професійної орієнтації під час вивчення дисциплін "Вища математика", "Теорія ймовірностей та математична статистика", "Математика для економістів", "Економіко-математичне моделювання", які вивчаються студентами економічних ВНЗ, передбачає забезпечення зв'язків навчання математики та математичного моделювання з вивченням професійно-орієнтованих та фахових економічних дисциплін. Дослідження міжпредметних зв'язків й шляхи їх реалізації є однією з актуальних проблем у методикі навчання дисциплін, що об'єднують навчальним планом підготовки бакалаврів (магістрів) вищих закладів освіти за різними фаховими спрямуваннями.

Аналіз попередніх досліджень свідчить, що проблемами реалізації міжпредметних зв'язків та організації навчання з математикою в вищих навчальних закладах з

урахуванням сучасних вимог опікуються автори: І.П. Васильченко, Л.П. Гусак, Г.Я. Дудка, Т.В. Крилова, Л.І. Нічурговська, Б.А. Петрук та ін. Аналіз цих робіт виявив одну особливість, яка полягає у тому, що незважаючи на різноманітність методичних рекомендацій науковців, у них відсутня цілісна методика організації та управління інтегративним процесом навчання математичним та фаховим дисциплінами взагалі та математичному моделюванню студентів економічних ВНЗ, зокрема.

Мета статті полягає в тому, щоб розглянути роль міжпредметних зв'язків під час навчання вищої математики майбутніми економістами.

Проблема забезпечення професійної спрямованості навчання взагалом, вищої математики зокрема, без перебільшення є надзвичайно актуальною. В умовах радикального реформування освіти в Україні орієнтованість навчання на людину, на світ, який її оточує, на її покращення життя є найважливішим завданням освіти. Людина здатна свідомо засвоювати насамперед те, що має або матиме застосування, що пов'язане з її практичною діяльністю. Тому теза "Математику треба вивчати так, щоб вмгти її застосувати", яку висловлювали знані математики і педагоги, зокрема В.І. Арнольд, А.Д. Мішин та ін., є актуальною для сучасної вищої школи.

Ми погоджуємося з Г.Я. Дутком [2, с. 87] в тому, що характерною рисою сучасного етапу розвитку економічних наук є посилення ролі математики в економічних дослідженнях. Особливо інтенсивно розвивається моделювання економічних процесів.

Однією з головних проблем у вивченні курсу вищої математики у вищих навчальних закладах економічного профілю є, на наш погляд, зниження інтересу студентів до її вивчення. Такий стан пов'язаний, в першу чергу, із сьогоденним економічним станом країни, зі знаннями, які не використовуються належним чином у суспільстві. Вихід із парадоксальної ситуації, яка

217

частных фондов, основную роль в формировании финансовой инфраструктуры для малого бизнеса играют банки, лизинговые и страховые компании. Именно они осуществляют основной объем кредитования и инвестирования в малый бизнес, несут основные риски и оказывают основные сопровождающие финансовые и информационные услуги малым предприятиям.

Можно отметить, что в целом проблемы с кредитованием в последние годы решаются, но все равно существуют проблемы финансирования. Проблемой является низкий уровень прозрачности малого бизнеса. К сожалению, до сих пор остается негативной тенденцией в малых предприятиях ведение бухгалтерии, направленной на уклонение от налогов, что не дает возможности подтвердить официальный доход в банке для получения кредита.

До сих пор остается проблемой отсутствие ликвидных активов у субъектов малого бизнеса в качестве обеспечения залога, так как помещения, транспорт, оборудование чаще всего арендуются. Отсутствие обеспечения, обычно, компенсируется банками высокой платностью, что также негативно для предпринимательства.

Получение кредита сопровождается низкой финансовой грамотностью предпринимателей. Для оформления кредита требуется не только правильно заполнить пакет документов, включающий бизнес-план, но и спланировать денежные потоки.

Остро стоит проблема поддержки кредитования малого бизнеса со стороны государства. Принятые нормативно-правовые акты содержат, чаще всего, общие вопросы поддержки и развития малого бизнеса, а конкретные действия и меры слышком ограничены. Система предоставления

гарантий от имени РФ и субъектов РФ в соответствии с действующими правовыми актами гражданского и бюджетного законодательства практически не затрагивает малый бизнес или требует также наличие залогового имущества, что, как ранее отмечалось, является проблематичным. Государству следует внести дополнения в законодательство о том, что рентабельные и инновационные производства, а также производства направленные на удовлетворения нужд граждан будут кредитоваться банками по льготным условиям, и гарантом будет выступать само государство. Для этого необходимо создание комиссий, которые будут рассматривать проекты бизнес-планов и решать насколько запланированное производство отвечает установленным требованиям.

Таким образом, проблемы с финансовым обеспечением малого предпринимательства связаны с:

• невысокой легитимностью малого бизнеса;

• отсутствием залога для получения кредита;

• недостаточной финансовой грамотности предпринимателей;

• отсутствие достаточной поддержки со стороны государственных органов.

В целом можно констатировать, что развитие малого бизнеса в стране сильно отстает от возможностей и потребностей нашей экономики. Этот процесс протекает трудно и медленно, поэтому показатели развития малого бизнеса пока остаются низкими, что в большей степени связано с несовершенством финансовых процессов в данной сфере и требует принятия новых управленческих решений.

Литература

1. Федеральный закон от 24.07.2007 № 209-ФЗ «О развитии малого и среднего предпринимательства в Российской Федерации» (ред. от 27.12.2009).
2. Анискин Ю.П. Организация и управление малым бизнесом: Учеб. пособие. – М.: Финансы и статистика, 2005. – 160 с.: ил.
3. Валигурский Д.И. организация предпринимательской деятельности: Учебник / Д.И. Валигурский. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К°», 2009. – 520 с.
4. Васильева Е.Н. Проблемы малого предпринимательства // Механизмы развития малого предпринимательства в России: Аналитический сборник. М.: Академия менеджмента и рынка, 2002.
5. Герчикова И.Н. Менеджмент: учебник для вузов. – 4-е изд., перераб. и доп. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2006. – 511 с. – (Серия «Золотой фонд российских учебников».)

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції

ТЕОРИЯ ТА ПРАКТИКА ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ ЕКОНОМІКИ, ПОЛІТИКИ ТА КУЛЬТУРИ ЗА УМОВ РОЗВИТКУ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

м. Вінниця, 14 квітня 2011 р.

Підписано до друку
Формат 60x84.1/16. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman
Обл. друк. арк. 16.5
Ум. друк. арк. 15.4
Тираж 300 прим.
Зам. № 84

Віддруковано з готових діапозитивів в СМП „Тайп“
46006 м. Тернопіль, вул. Чернівецька, 446,
тел./факс 8(0352) 52-61-61, 52-75-00